

Kako god sigurno znademo, da je ugljen postao od bilinskih tvari, to nasuprot nije još posve razbistren način njegova postanka. Prije se je mislilo, da je ugljen postao od bilja, na mjestu gdje je ono raslo. Kasnije upoznaše se ljudi sa onim velikim množinama naplovljenog drvlja, što ga mnoge velike rijeke stovaruju na svome ušću, na pr. Mississippi, koje su naplovine, kako se čini podobne za stvorbu ugljevnih naslaga. No pri tomu bilo je teško tumačiti ogromnu prostranost mnogih ugljevnih naslaga i na daleko skoro nepromjenjenu debljinu naslaga, kao i pomanjkanje onečišćujućih primjesina.

Danas uzima se obično, da su naslage ugljena u glavnomu nastale na mjestu, i to u prostranim močvarnim predjelima i čretovima, slično, kako u sadašnjosti postaje treset, koji je najmlađi stupanj pougljivanja. Močvarne, čretišne i tresetišne biline rasle su u stajaćim vodama, plitkim jezerima, močvarama, mrtvim rukavima rijeka, često u ogromnom rasprostranjenju, a uz to uspijevalo je na drugim mjestima močvarnih krajeva razno drvlje (cipresa, magnolia, javor, borovica). Na površini raste bilinski pokrov dalje, a odozdola obumire, i pretvara se uz nisku toplotu i pomanjkanje kisika u treset. Sličnim načinom postale su naslage tercijarnog mrkog i karbonskog crnog ugljena, samo što je kod ovih pougljivanje već znatno dalje napredovalo. Prema tomu je lako razumljivo, zašto u morskim naslagama može množina morskog bilja i naplovljenog drva stvoriti manje naslage ili vrste ugljena, ali da prostrane naslage mogu dolaziti samo u takovim naslagama, koje su postale na kopnu u prostranim jezerima, močvarama ili velikim riječnim koritima. Pa i tamo, gdje imade u morskim naslagama debljih slojeva ugljena, tamo je on uložen u pješčenicima i glinama, pošto su vode uz drvlje naplovile također pijesak i mulj, ali ne u vapnencima, koji su postali kemijskim taloženjem vapna ili vapnenih kućica morskih životinja.

Na taj način biva jasno, zašto u karbonu Dalmacije ima malo ili nikakve nade naći ugljena, koji bi bio vrijedan da se kopa. Za vrijeme starije karbonske formacije (donjeg karbona) bio je naime veći dio današnje Europe pokriven morem, u gornjem karbonu, ali uzdigla se srednja i zapadna Europa (Engleska, Francuska, Belgija, Moravska i t. d.) kao kopno nad more.